

NVO UZPD Nikšić

Ministarstvo za ljudska i
manjinska prava Crne Gore

BROŠURA O PRAVIMA OSOBA SA INVALIDITETOM, REZULTATIMA ISTRAŽIVANJA O NJIHOVOM POLOŽAJU U DRUŠTVU I NAČINI OPHOĐENJA PREMA NJIMA

Udruženje za pomoć licima ometenim u psihofizičkom razvoju Nikšić je osnovano 1991.godine, ima oko 260 članova, među kojima su djeca, omladina i odrasli članovi sa invaliditetom. Više od 60-oro njih redovno koristi usluge Udruženja, a ostali su prokriveni raznim projektnim i drugim aktivnostima.

Udruženje je dobrovoljna, neprofitabilna i humanitarna organizacija osnovana sa ciljevima da postigne: kvalitetniji život lica sa smetnjama u razvoju, njihovu integraciju i socijalizaciju, obezbijedi im što bolju zdravstvenu zaštitu, uključuje ih u redovne škole i vrtiće, i pruži im podršku tokom školovanja, zapošljavanja, socijalizacije i integracije

VIZIJA UDRUŽENJA:

Osobe sa invaliditetom – ravnopravni članovi društva.

MISIJA UDRUŽENJA:

Unapređenje položaja osoba sa invaliditetom u Crnoj Gori, kroz afirmaciju i razvoj servisa podrške, promovisanje međunarodnih konvencija i zakona, senzibilizaciju i upoznavanje javnosti sa njihovim potrebama i mogućnostima.

CILJEVI UDRUŽENJA SU:

- * Promovisanje međunarodnih konvencija i zakona u cilju poštovanja ljudskih prava i dostojanstva osoba sa invaliditetom (u daljem tekstu OSI) i njihova implementacija
- * Afirmacija i razvoj službi podrške za OSI
- * Upoznavanje javnosti sa potrebama i mogućnostima OSI
- * Podsticanje aktivnog građanstva i volonterizma na lokalnom nivou i šire
- * Doprinos stalnom unapređenju interetničkog dijaloga u Crnoj Gori,
- * Razvijanje prekograničnog dijaloga i saradnje,
- * Pomoć i podsticanje školovanja, osposobljavanja za normalan život, zapošljavanja, socijalne i zdravstvene zaštite, integracije i socijalizacije osoba sa invaliditetom u društvo
- * Širenje i umrežavanje sa srodnim udruženjima i mrežama kao i institucijama u zemlji i inostranstvu

PROJEKAT: ZAJEDNO DO BOLJEG STATUSA LICA SA INVALIDITETOM

Projekat “Zajedno do boljeg statusa lica sa invaliditetom” podržan od strane Ministarstva za ljudska i manjinska prava.

Opšti cilj projekta je: Poboljšanje položaja osoba sa invaliditetom u Nikšiću.

Specifični cilj projekta je: Povećanje stepena informisanosti svih subjekata društva o položaju i pravima lica sa invaliditetom u Nikšiću.

Rezultati koji će biti ostvareni projektom su:

1. Istražen položaj osoba sa invaliditetom u Nikšiću
2. Poboljšano psihofizičko stanje 20 lica sa invaliditetom
3. Povećan nivo znanja građana Nikšića o pravima lica sa invaliditetom i pravilnom ophođenju prema njima

Planirane aktivnosti koje će dovesti do navedenih rezultata su:

- 1.1 Anketiranje građana Nikšića o nivou diskriminacije lica sa invaliditetom
- 1.2 Anketiranje lica sa invaliditetom o njihovom položaju u društvu
- 1.3 Organizovanje četiri fokus grupe sa licima sa invaliditetom, njihovim roditeljima, stručnim licima koji rade sa njima i predstavnicima institucija o položaju osoba sa invaliditetom u društvu
- 1.4 Obrada podataka istraživanja i priprema publikacije
- 1.5 Organizovanje press konferencije o rezultatima istraživanja
- 2.1 Organizovanje stručnih tretmana psihologa za 20 lica sa invaliditetom
- 2.2 Organizovanje stručnih tretmana logopeda za 20 lica sa invaliditetom
- 2.3 Organizovanje stručnih tretmana fizioterapeuta za 20 lica sa invaliditetom
- 3.1 Organizovanje seminara za 15 predstavnika institucija o pravima osoba sa invaliditetom i pravilnom ophođenju prema njima
- 3.2 Priprema i štampanje 500 primjeraka brošure o pravima osoba sa invaliditetom

PRAVNI OKVIR KOJI REGULIŠE PRAVA LICA SA INVALIDITETOM U CRNOJ GORI

Međunarodni dokumenti koji definišu ljudska prava i osnovne slobode i prava osoba sa invaliditetom su:

Univerzalna Deklaracija o ljudskim pravima (priznanje urođenog dostojanstva i jednakih prava svih članova zajednice, osnovne slobode, jednakost i solidarnost) (1948.)

Evropska konvencija za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda (1950.)

Međunarodna konvencija o ekonomskim, socijalnim i kulturnim pravima (1966.)

- ✓ Međunarodna konvencija o građanskim i političkim pravima (1966.)
- ✓ Konvencija visokog predstavnika za ljudska prava (1967.)
- ✓ Deklaracija o pravima osoba sa invaliditetom (1975.)

Međunarodna konvencija o ukidanju svih vidova diskriminacije nad ženama (1979.)

- ✓ Međunarodna konvencija o pravima djeteta (1989.)

Standardna pravila UN za izjednačavanje mogućnosti za osobe sa invaliditetom (1993.)

Interamerička konvencija (o uklanjanju svih oblika diskriminacije lica sa invaliditetom) (1999.)

Ovi dokumenti uticali su na donošenje mnogih zakona i odrazili se na ustave i nacionalno zakonodavstvo zemalja članica UN.

Prava osoba sa invaliditetom garantuju prije svega sprječavanje i uklanjanje svih oblika diskriminacije i unapređenje njihove pune integracije u društvo.

Sve države su obavezne da preduzmu različite mjere zakonodavnog, socijalnog, obrazovnog i drugog karaktera. Ove mjere treba da prilagode potrebama osoba sa invaliditetom zgrade, vozila i opremu, da uklone moguće prepreke u njihovom korištenju, da preveniraju nastanak svih oblika invaliditeta, da rade na ranom otkrivanju, liječenju, rehabilitaciji, obrazovanju, edukaciji i podizanju nivoa nezavisnosti i kvaliteta života lica sa invaliditetom, a putem obrazovnih kanpanja podižu nivo svijesti kod građana o ovom pitanjima.

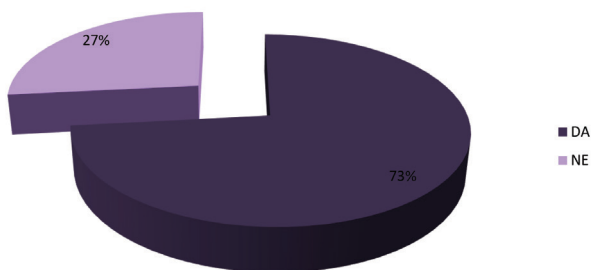
UPITNIK

Poštovani, pred vama je upitnik kojim se ispituju stavovi i upućenost osoba sa invaliditetom po pitanju njihove diskriminacije. Za potrebe dobijanja obuhvatnije slike o pravima i potrebama osoba sa invaliditetom, NVO UZPD Nikšić, uz podršku Ministarstva za ljudska i manjinska prava, sprovodi istraživanje kojim se potencijalno dobijaju značajni podaci kako bi se osobama sa invaliditetom pružila adekvatna podrška.

1. Da li se vi kao pripadnik socijalne kategorije označene kao osobe sa invaliditetom, u različitim situacijama osjećate diskriminisano (ugroženih prava) u odnosu na druge članove društvene zajednice?

Pod osobama sa invaliditetom podrazumijevamo osobe sa fizičkim invaliditetom, senzornim (osobe sa oštećenjem vida, osobe sa oštećenjem sluha) i osobe sa intelektualnim smetnjama - npr. Down sindrom

Da li se osjećate diskriminisano u odnosu na druge članove društvene zajednice?

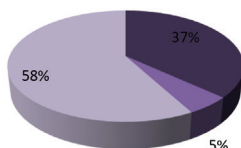

2. Od navedenih tipova invaliditeta, osobe sa kojom vrstom invaliditeta se mogu smatrati u najvećoj mjeri diskriminiranim, odnosno u najmanjoj mjeri uspijevaju zadovoljiti svoja elementarna prava?(zaokružite ponuđeni odgovor)

- a) fizički/motorički (osobe korisnici/ce kolica, osobe koje se otežano kreću),
- b) senzorni (osobe oštećenog sluha, osobe oštećenog vida)
- c) intelektualni (osobe sa smetnjama u mentalnom razvoju, osobe sa autizmom).

Osobe sa kojom vrstom invaliditeta se mogu smatrati u najvećoj mjeri diskriminirano?

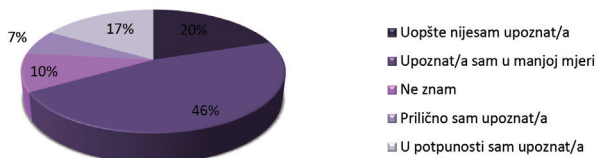
■ Fizički/motorički ■ Senzorni ■ Intelektualni

3. Koliko su po Vašoj procjeni građani Crne Gore informisani o potrebama i problemima sa kojima se vi susrećete?

- a) Uopšte nijesam upoznat/a
- b) Upoznat/a sam u manjoj mjeri
- c) Ne znam
- d) Prilično sam upoznat/a
- e) U potpunosti sam upoznat/a

Koliko su po Vašoj procjeni građani Crne Gore informisani o potrebama i problemima sa kojima se vi susrećete?

4. U kojoj mjeri vi uspijevate da ostvarite prava koje zakon garantuje svim građanima u Crnoj Gori?

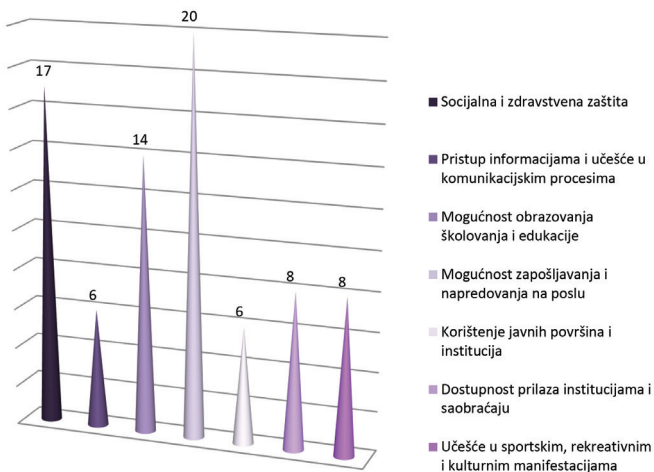
- a) Uopšte ne ostvarujemo prava b) Ostvarujemo prava u manjoj mjeri
c) Ne znam
d) Ostvarujemo prava u većoj mjeri e) U potpunosti ostvarujemo svoja prava

U kojoj mjeri vi uspijevate da ostvarite prava koje zakon garantuje svim građanima u Crnoj Gori?

5. U kojoj od sledećih oblasti vidite najviše problema u ostvarivanju prava koje zakon garantuje svim građanima kada su u pitanju osobe sa invaliditetom?

U kojoj od sledećih oblasti vidite najviše problema u ostvarivanju prava koje zakon garantuje svim građanima kada su u pitanju osobe sa invaliditetom?

U istraživanju je učestvovalo 100 građana, 45 osoba sa invaliditetom, 15 roditelja osoba sa invaliditetom, 15 poslodavaca i 10 predstavnika različitih NVO koje se bave problematikom osoba sa invaliditetom.

Zaključak

Konačno, uzimajući u obzir sve navedeno, rezultate brojnih istraživanja koja se tiču osoba sa invaliditetom, kako kod nas u Crnoj Gori, tako i u region, bilo bi pretenciozno zaključiti da se navedenom listom donešenih zakona, strategija, iscrpljuju sva sporna pitanja kada je u pitanju zaštita od diskriminacije lica sa invaliditetom. Posebno treba biti obazriv ukoliko se stanje na realnoj osnovi i praktična primjena zakona i akcija ne podudara u potpunosti sa teorijsko-pravnim okvirom. Osobe sa invaliditetom u većoj mjeri očekuju riješena praktična pitanja njihovog funkcionisanja, razvijenog sistema socijalne podrške i realno obezbijeđenih uslova za školovanje, obrazovanje, prisupačnost i socijalnu prihvatljivost, nego što trag na papiru ili u elektronskoj formi to predstavlja (donešeni zakoni, bez adekvatne implementacije). To pitanje zadire u skoro sve oblasti života i rada, opšeg funkcionisanja, odnosno djelovanja državnih organa, institucija i radnih organizacija, pa samim tim skoro i neograničenog broja pravnih i faktičkih situacija u kojima se može manifestovati. No, čini se da postojeća shema pravnih akata, u najvećoj mjeri obuhvata specifične situacije i oblasti koje se najčešće pojavljuju u prepoznatim barijerama punoj inkluziji lica sa invaliditetom.

Ovo istraživanje nije u potpunosti obuhvatilo segment obrazovanja čiji poseban dio čini inkluzivno obrazovanje, jer je to čitava oblast sa specifičnim podsektorima koji se prelivaju u više resora i na više cjelina. Takođe, buduće studije u većoj mjeri trebaju da se bave problemima zapošljavanja i obezbjeđivanja uslova za promociju i realizaciju stvaralačkih kapaciteta osoba sa invaliditetom. Takođe, radi generalizacije rezultata, neophodno je obezbijediti veći uzorak istraživanja, a najbolje rezultate o položaju ove socijalne grupe možemo dobiti kroz različite vrste komparativnih studija.

Preporuke

- Analizirati zakonodavni okvir i pravna rješenja sa svih aspekata koji utiču na ograničenje ili gubitak prava lica sa invaliditetom, ali i promociju prava i sloboda osoba sa invaliditetom sa pozicije pravne nauke i stručnjaka iz date oblasti.
- Pristupiti usaglašavanju zakona u Crnoj Gori ili brisanju nesaglasnih odredbi uz istovremeno upućivanje na zakone koji omogućavaju djelotvorno ostvarivanje prava i zaštitu žrtava diskriminacije, te usaglašavanje pravnih normi i zakonskih akata sa standardima i preporukama EU po pitanju statusa osoba sa invaliditetom
- Usaglasiti stručnu terminologiju kada je u pitanju invaliditet, kako se za isti pojam ne bi vezivalo više definicija, koje najčešće potiču iz različitih naučnih disciplina i metodološkog pristupa, često međusobno različitih i protivrječnih, uključujući oblike, vrste i stepen invaliditeta, korištena terminologija treba da uvažava načelo političke korektnosti
- Pojačati stepen i dinamiku obuka, stručnih seminara, edukacije stručnih lica u oblasti nediskriminacije, diskriminacije, predrasudnih stavova socijalnih grupa i pojedinaca, kako kod nosilaca pravosudnih funkcija i državnih službenika i namještenika, tako i kod stručnih lica angažovanih u NVO sektoru.
- Osnažiti anti-diskriminatorni pristup kod donošenja propisa, povećavati stepen informisanosti opšte populacije, kroz najrazličitije vidove medijske prezentacije, socijalnih akcija, socio-psiholoških radionica i sl.
- Osigurati pravilno tumačenje zakona u dijelu procesnih garancija kod upotrebe jezika i pisma (korišćenje znakovnog jezika i Brajevog pisma), osigurati provjeru i kontrolu primjene zakonskih odredbi, najavljenih akcija i strategija koje se odnose na poboljšanje položaja OSI
- Osigurati i promovisati dostupnost i korišćenje informacionih tehnologija osobama s invaliditetom u postupcima pred organima javne vlasti, elektronsko-informatičko opismenjivanje osoba sa invaliditeom.

- Kontinuirano kontrolisati sprovođenje procedura prilagođavanja objekata i druge infrastrukture državnih i lokalnih organa, radnih organizacija, javnih površina radi omogućavanja pristupa osobama s invaliditetom ovim institucijama, ustanovama i različitim prostornim rješenjima
- Analizirati i evoluirati efekte i podatke različitih dokumenata, istraživanja, literature, medijskih prezentacija, kada je u pitanju ostvarivanje prava i sloboda, poboljšanje uslova funkcionisanja i posebno diskriminacija lica sa invaliditetom, i njihova komunikacija sa drugim socijalnim grupama, najčešće kroz praktični model hipoteze kontakta.

ADRESA I PODACI UZPD:

NVO"Udruženje za pomoć licima ometenim u psihofizičkom razvoju"

e-mail: igrackoteka-nk@t-com.me

cica-uzpd@t-com.me

Tel/fax: +382 40 244 255;

+382 40 246 597

<https://www.facebook.com/igrackoteka.niksic>

<https://igrackoteka-nk.me/>

Adres: Pavla Kovačevića br. 10, 81400 Nikšić Crna Gora

Obrada upitnika i podataka iz istraživanja koje je sprovedeno u okviru ovog projekta

SPISAK ZAKONA KOJI SE ODOSE NA OSI:

<http://www.zzzcg.me/wp-content/uploads/2015/05/Zakon-o-profesionalnoj-rehabilitaciji-i-zaposljavanju-lica-sa-invaliditetom.pdf>

Granice su samo u glavama!

Poštuj različitost, prihvati čovjeka!

I mi imamo pravo na rad!

Želimo da pokažemo znanje!

Pružite nam šansu za zaposlenje!

Vaši stavovi ne smiju biti naše prepreke!